

Uitgave januari 2021 | jaargang 2 | editie Zoeterwoude

Inhoud

- P1 Onderzoek alternatieven verwarmen op aardgas
- P1 Regionale Energie Strategie
- P2 In gesprek met de nieuwe burgemeester
- P2 Wonen zonder aardgas
- P2 Zet 'm op 60
- P3 Energiescan van Klimaatroute
- P3 Waterstof en groengas
- P4 Uit de werkgroep
- P4 10 energiebesparingstips
- P4 Colofon

Agenda

De komende periode staan er helaas geen activiteiten op de agenda vanwege COVID-19. Maar we zitten niet stil! We zijn op zoek naar leuke coronaproof activiteiten.

Houd hiervoor www.zoeterwoude-gaatgoed.nl in de gaten!

Duurzaam papier

Als gemeente willen we graag het goede, duurzame voorbeeld geven. Dat geldt voor veel dingen en ook voor de GOED krant. Deze is gedrukt op bijzonder duurzaam vervaardigd papier. De drukker gebruikt hiervoor bloemrijk maaisel uit de bijvriendelijke bermen in Zoeterwoude.

Omdat recycled materiaal en maaisel worden gebruikt is slechts een klein deel nieuwe grondstof nodig zodat het papier niet hoeft te worden gebleekt.

Zoeterwoude

Scan de QR-code en ga direct naar de website over het project Rijndijk Van Gas Los

Welke alternatieven voor verwarmen op aardgas zijn het meeste geschikt voor Rijndijk?

De afgelopen tijd zijn verschillende onderzoeken gedaan naar het beste alternatief op aardgas voor Zoeterwoude Rijndijk. De resultaten hiervan zijn in 2020 uitgebreid met de 'Werkgroep Rijndijk Van Gas Los' besproken. Tijdens de bijeenkomsten zijn niet alle technieken even goed onderzocht en zijn sommige achterhaald omdat de techniek zich snel ontwikkelt. Om deze redenen heeft de werkgroep begin oktober 2020 besloten een nieuw onderzoek te starten voordat er een keuze kan worden gemaakt voor het beste alternatief voor Rijndijk. Het nieuwe onderzoek omvat niet alleen alle technieken en gebruikt actuele gegevens van zowel de techniek als de wijk, maar is ook helemaal toegespitst op de wensen en eisen van de inwoners.

Wat houdt het nieuwe onderzoek in?

Het nieuwe onderzoek (variantenstudie) is bedoeld om antwoord te geven op de vraag: *Wat is het beste alternatief op aardgas voor de wijk?*

Het antwoord is een top 3 van duurzame oplossingen. Deze top 3 wordt bepaald per deelgebied van de wijk en houdt rekening met het type woning en de wensen van de bewoners.

De verschillende technieken zijn getoetst op duurzaamheid, betaalbaarheid, flexibiliteit, zekerheid/betrouwbaarheid en beschikbaarheid. Technieken die niet voldoen aan deze voorwaarden vervallen. Naast deze voorwaarden zijn er ook uitgangspunten die van invloed zijn. Voorbeelden hiervan zijn prijsontwikkeling van het gas, afschrijftermijn, rentepercentage en opbrengst en terugverdientijd.

Ook is gekeken naar de verschillende buurten in Rijndijk. De buurten verschillen van elkaar en zijn daarom verdeeld in drie soortgelijke deelgebieden. Hierdoor zijn de conclusies per deelgebied makkelijker met elkaar te vergelijken. De vijf 'bewoonde' buurten van Rijndijk zijn opgesplitst in drie deelgebieden:

- 1 Oude Rijn (de buurt Hoge Rijndijk Noord)
- 2 Zoeterwoude Midden (de buurten De Goede Herder, Rijnegom en Hoge Rijndijk Oost)
- 3 Meerburg (de buurt Meerburg)

"Het onderzoek laat zien wat de beste oplossing is voor een gasloos Rijndijk. Ook wordt duidelijk welke techniek het meest duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar is."

Per deelgebied komt een conclusie in de vorm van een top 3 van alternatieve warmtetechnieken. Ook de kosten komen aanbod in de top 3. Tot nu toe zijn de kosten om van het van gas af te gaan uitgedrukt in nationale kosten. Dat zijn de totale kosten van een warmtetechniek, gekeken vanaf opwek en transport tot met de eindgebruiker. De variantenstudie kijkt niet alleen naar de nationale kosten, maar

ook naar de kosten voor de huiseigenaren. Het onderzoek maakt dus inzichtelijk wat de verschillende kosten van individuele technieken zijn en hoe deze in vergelijking staan met de kosten van collectieve warmtetechnieken.

Top 3 onder verschillende scenario's

Er zijn 3 scenario's waarmee de top 3 berekend is. Het eerste scenario heet "label sprong". Dit scenario geeft de beste oplossing qua kosten ervan uitgaande dat woningeigenaren bereid zijn te investeren in het verbeteren van de woning door bijvoorbeeld te isoleren of te kiezen voor dubbel glas. In scenario 2 staat duurzaamheid centraal en geeft de oplossingen weer die zorgen voor de grootste besparing van CO₂ uitstoot. Scenario 3 geeft de beste oplossing qua kosten zonder aanpassingen te doen aan de woning. In de eerste resultaten is te zien dat er in meerdere gevallen weinig verschil is tussen scenario's en de verschillende onderdelen van de top 3.

Wat gaan we met de informatie doen?

Zodra het weer mogelijk is bespreken we de resultaten met de werkgroep. De uitkomst delen we met alle inwoners. Houd de website www.zoeterwoudegaatgoed.nl/vangaslos in de gaten.

In gesprek met de nieuwe burgemeester

Fred van Trigt
burgemeester
Zoeterwoude

Je bent sinds kort burgemeester van Zoeterwoude. De energietransitie is een groot thema, ben je hier al goed over geïnformeerd?

Voordat ik werd benoemd tot burgemeester van Zoeterwoude was ik werkzaam als wethouder in de gemeente Hillegom en lid van Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland. De energietransitie is mij dus zeker bekend. Zoeterwoude is een weidse en groene gemeente en dat willen wij natuurlijk zo houden. Onze strategie voor Zoeterwoude is om alles zo groen mogelijk te houden. Windmolens en zonneparken willen we zo veel mogelijk langs snelwegen te plaatsen. Ik ben erg blij dat de gemeente dit als uitgangspunt neemt.

Een ander onderdeel van de energietransitie is verwarmen met restwarmte. Hier zijn we intensief mee bezig. Verwarmen met restwarmte biedt veel kansen om de CO₂ uitstoot terug te dringen. Het project Rijndijk Van Gas Los is hier een mooi voorbeeld van.

Heb je al ervaring met soortgelijke projecten? (het speelt overal)

De energietransitie heeft gevolgen voor iedereen en alleen samen kunnen dit aanpakken. We werken dan ook regionaal aan verschillende projecten die onderdeel zijn van de energietransitie. Belangrijke en lastige vraagstukken die ons allemaal bezig houden zijn: Gaan we voor voor wind- en zonneparken? Waar komen windmolens en/of zonneparken te staan? Iedereen is zuinig op de ruimte. Tegelijkertijd is iedereen zich bewust van het feit dat we deze vraagstukken met elkaar moeten oplossen.

We hebben een werkgroep met bewoners die meedenken over Rijndijk Van Gas Los. Waarom vind je het belangrijk om bewoners te betrekken bij projecten?

Wat ik heb ervaren in mijn nog korte tijd als burgemeester is de betrokkenheid van inwoners en het enthousiasme om hun steentje bij te dragen aan projecten. Je wilt uiteindelijk toch een plan hebben waar zo veel mogelijk mensen een goed gevoel bij hebben. Het is heel mooi om te zien dat zij zo goed meedenken en de krachten bundelen.

Binnenkort verhuis je naar Zoeterwoude, houd je in jullie nieuwe woning ook rekening met energiebesparing?

Daar houden we zeker rekening mee. We proberen in onze nieuwe woning waar dat mogelijk is duurzame keuzes te maken. Vragen die bij ons spelen bij het maken van een duurzame keuze zijn: Gaan we op gas koken of op kiezen we voor een duurzame variant zoals elektriciteit. Isoleren we de vloer en is het nog wel verstandig om te kiezen voor een gashaard? Tien jaar geleden stonden we nog niet zo stil bij deze vragen, maar dat is nu voor de meeste mensen waarschijnlijk wel anders.

We werken aan de gasloos Rijndijk, ben je zelf al bezig met deze (lastige) keuze?

Ik ben zeker bezig met de keuze en ben mij dan ook goed bewust van het feit dat dit een lastige keuze is voor velen. Het financiële plaatje is natuurlijk ook belangrijk. Ik merk dat steeds meer mensen stil staan bij deze keuze en zich verdiepen in de verschillende mogelijkheden om van het gas af te gaan. Dat is mooi om te ervaren.

Wat vinden jullie van windmolens en zonnevelden?

Lees de resultaten van de enquête op www.zoeterwoudegaatgoed.nl

Wonen zonder aardgas

In 2050 willen we in de regio en in Zoeterwoude helemaal geen aardgasaansluitingen meer in de bebouwde omgeving. We moeten dus op zoek naar andere mogelijkheden voor verwarmen en koken. De kans is groot dat er echt iets achter jouw voordeur gaat veranderen.

Nieuwe ontwikkelingen en inzichten volgen elkaar nog snel op. Wat kan je de komende tijd verwachten en welke oplossingen zijn er? Op dit moment is dat nog moeilijk in te schatten, maar je kunt er wel nu al voor zorgen dat je je gasverbruik verlaagt. Ook huurders kunnen meehelpen het gasverbruik in Nederland te verlagen.

Neem bijvoorbeeld zonnecollectoren. Met zonnecollectoren verwarm je je water met zonnewarmte en daalt je gasverbruik. En denk je aan een keukenrenovatie? Kies dan voor elektrisch koken. Elektriciteit is goedkoper dan gas, zeker als je zonnepanelen hebt.

Wat kun jij nu al zelf doen?

Wat je ook kiest, energie besparen is altijd slim om te doen. Bijvoorbeeld door te isoleren, daarmee verlaag je je gasverbruik.

Verminder je gasverbruik met kleine maatregelen: sluit (tussen)deuren, verwarm geen ruimtes waar je niet bent en verwarm niet als je niet thuis bent, zet de verwarming een graadje lager en zet hem 's nachts op 15 graden. Probeer ook minder warm water te gebruiken door korter te douchen. Heb je kookwater nodig? Verwarm het voor in een elektrische waterkoker.

Ga je je huis verbouwen? Houd er dan nu al rekening mee dat je in de toekomst geen aardgasaansluiting meer hebt.

Zet 'm op 60

Door je cv-ketel op 60 graden te zetten, stoot je minder CO₂ uit en bespaar je tot wel 60 euro per jaar op je gasrekening. Hoe zit dat?

De meeste cv-ketels zijn standaard ingesteld op 80 graden, maar werken efficiënter op 60 graden. Door de temperatuur van het verwarmingswater (niet het tap- en douchewater) te wijzigen naar 60 graden, verbruik je minder gas. Dat is beter voor het milieu en merk je op je energierekening. En dit zonder verlies van comfort en zonder risico op een koude douche.

Binnenkort start de campagne Zet 'm op 60, waarin iedereen wordt opgeroepen de temperatuur van zijn cv-ketel te wijzigen. Met een eenvoudige handleiding kun je dat binnen één minuut zelf regelen. Grote partijen, zoals cv-ketelfabrikanten, maar ook gemeenten en lokale initiatieven zoals Zoeterwoude Duurzaam 2030, steunen deze actie.

Kijk voor meer informatie over deze campagne, de handleiding voor jouw cv-ketel en andere mogelijkheden om energie te besparen, op de website van Zoeterwoude Duurzaam 2030, www.zd2030.nl.

Fleur gaat GOED, wat doe jij?!

In gesprek met Fleur Elderhorst, inwoner Zoeterwoude-Rijndijk.

Ondanks dat Fleur en haar man al best wel veel hebben gedaan in hun woning, vinden ze dat ze nog lang niet klaar zijn om aardgasvrij te wonen. Ze zijn begonnen met een zonneboiler. Daarna is het dak vervangen, hebben ze extra geïsoleerd, zonnepanelen geplaatst en sinds kort hebben ze een elektrische auto. Maar wat kan er nog meer?

Toen Fleur vorig jaar de brief ontving over de mogelijkheid om de teGOEDbon in te wisselen voor een energiescan besloot ze dan ook om dit te laten doen. Ze wilde graag weten wat ze nog meer kunnen doen naast alle maatregelen die ze tot nu toe al hebben genomen. Ze deelt graag haar ervaringen met andere inwoners.

Je hebt een energiescan laten doen, kan je vertellen wat dat is?

Klimaatroute heeft een rapport opgesteld op basis van gegevens van onze woning. Eerst hadden we telefonisch contact. Ze stelden vragen als: wat heb je al eventueel gedaan en wat zou je nog willen doen, de mogelijkheden op een rijtje gezet. De scan ontving ik later via de mail.

Hoe heb je het bezoek ervaren?

Het contact met Klimaatroute verliep goed. In mijn werk houd ik mij ook actief bezig met verduurzaming. Ik merk dat ik in gesprekken altijd let

op onafhankelijk advies. Zijn ze betrouwbaar en kundig? Laatst stond er bijvoorbeeld iemand aan de deur van de buurtactie over zonnepanelen en ik kreeg geen goed beeld namens welke organisatie zij langs kwamen. Ik heb daar toen ook niet echt veel aandacht aan besteed. Bij de Klimaatroute had ik direct een goed gevoel. Vorig jaar kreeg ik een brief van de gemeente. Daar stond duidelijk alle informatie over de teGoedbon en de energiescan in. Daardoor wist ik dat de Klimaatroute betrouwbaar is. Dat was voor mij een reden om zelf contact op te nemen met de Klimaatroute.

Jullie hebben al veel maatregelen genomen. Welke maatregelen gaan jullie nemen naar aanleiding van het advies van Klimaatroute?

Klimaatroute adviseerde ons om de voordeur en een oude pui te vervangen. Deze zijn nog niet goed geïsoleerd. Ook zijn nog niet alle ramen voorzien van dubbel glas. Met name de draaiende delen zouden we nog kunnen vervangen.

Waarom beveel je inwoners aan om in gesprek te gaan met Klimaatroute?

Voor onze toekomst en toekomstige generaties! Iedereen is toch voor een gezondere leefomgeving? En ik vind dat energiebesparing daar ook bij hoort. Daarbij moeten we zuinig omgaan met de grondstoffen die hebben.

Een energiescan met tips en adviezen is een eerste stap om te kijken naar wat je kan doen.

Wat raad jij mensen aan die hun woning willen verduurzamen, wat zijn jouw tips?

In het rapport van Klimaatroute krijg je een overzicht van maatregelen met tips. Mijn tip is om niet zomaar maatregel uit te kiezen, maar het in zijn geheel te bekijken. Bedenk eerst voor jezelf wat je stip op de horizon is en daarna bepaal je met welke stappen je dat het beste kan bereiken.

Ook een energiescan?

Wil je ook een energiescan laten doen door Klimaatroute en heb je jouw teGOEDbon nog niet ingewisseld voor kleine energiebesparende maatregelen? Neem contact op met Klimaatroute voor een afspraak via (0031) 020 700 94 38 of via info@klimaatroute.nl.

Waterstof & Groengas

In de zoektocht naar een duurzaam alternatief voor aardgasverbruik worden vele mogelijkheden bekeken. We kijken naar alternatieven die gebruik maken van elektriciteit, restwarmte en naar duurzame gassen. Waterstof en groengas zijn hernieuwbare gassen.

Waterstof

Waterstof is een veelbelovend alternatief op fossiele brandstoffen en een veelbesproken onderwerp binnen de energietransitie. Waterstof is een energiedrager. Het is als het ware een batterij om energie op te slaan. Om deze batterij te vullen is een energiebron nodig, zoals bijvoorbeeld aardgas of zonne-energie. Als waterstof gemaakt wordt met aardgas spreken we van grijze waterstof. Als het gemaakt wordt met zon- of windenergie spreken we van groene waterstof. Er bestaat ook een tussenoplossing, blauwe waterstof. Hierbij wordt geen CO₂ uitgestoten.

Momenteel is (bijna) alle beschikbare waterstof grijs en dus geen duurzaam alternatief op aardgas. Gelukkig wordt er hard gewerkt om in de toekomst meer duurzame, groen waterstof te kunnen produceren. Naar verwachting draaien de eerste grote waterstofcentrales draaien in 2035. De duurzame waterstof wordt als eerste ingezet in de industrie. Voor deze sector bestaat nog geen duurzaam alternatief omdat er zo'n hoge temperatuur warmte nodig is. Voor de gebouwde omgeving bestaan gelukkig al wel duurzame alternatieven.

Het maken van waterstof is relatief duur. Bij de productie tredt energieverlies op. Het is dus altijd duurzamer om een bron direct te gebruiken. Dit kost minder energie. Waterstof is ide-

aal om langdurig energie op te slaan. Op dagen dat de zon veel schijnt of het veel waait kan de overtollige zon- en windenergie opgeslagen worden in de vorm van waterstof.

Groengas

Groengas is een hernieuwbaar gas dat wordt gezien als duurzame variant op aardgas. Biogas wordt geproduceerd uit resten groente en fruit of maaiafval uit bermen en sloten. We spreken van groengas als biogas is bewerkt tot dezelfde kwaliteit als aardgas. Het grote voordeel is dat het direct in het huidige gasnet gebruikt kan worden. Het nadeel is dat het zeer beperkt beschikbaar is. Het is niet mogelijk om meer groengas te maken dan dat er bioafval is. In sommige gevallen gaat dit ook ten

coste van alternatief gebruik van bioafval zoals diervoeding. Omdat de hoeveelheid beperkt is wordt groengas naar verwachting ingezet op de plekken waar dit het hardst nodig is. Denk hierbij aan woningen of gebouwen die niet aangepast kunnen worden, zoals monumenten of zelfs hele monumentale binnensteden.

Uit de werkgroep

In gesprek met Baktash Ibrahim, projectleider Van Gas Los

De werkgroep is sinds oktober niet meer bij elkaar geweest, wat is nu de stand van zaken en hoe nu verder? De coronamaatregelen laten het niet toe om op veilige afstand van elkaar in gesprek te gaan. Wel heeft de werkgroep, voor de verzwaring van de maatregelen, nog het variantenonderzoek uit kunnen zetten. Projectleider Baktash Ibrahim en werkgroep lid vertelt hier meer over.

Hoeveel mensen hebben zich aangemeld voor de werkgroep?

De werkgroep bestaat nu uit 19 deelnemers. Daarbij zitten ook vertegenwoordigers van Rijnhart wonen en De Huurderij. Aanmeldingen zijn altijd welkom. Aanmelden kan via www.zoeterwoudegaatgoed.nl/vangaslos.

Wat voor mensen zitten er in de werkgroep?

De groep is heel divers. Alle buurten zijn vertegenwoordigd met ten minste 2 personen. Deze vullen elkaar goed aan, vanuit verschillende invalshoeken. We hebben mensen met technische kennis, deelnemers met een sociale achtergrond en gewoon hele betrokken bewoners. Vragen die zijn gesteld: Hoeveel ruimte ben ik straks kwijt voor

installaties? en Kan ik mijn huidige keuken nog blijven gebruiken of moet daar ook nog aanpassingen aan gedaan worden? Die vragen konden we meenemen in de variantenstudie.

Welke redenen hebben werkgroep leden om mee te doen?

Dat is heel divers. Sommigen doen mee omdat zij interesse hebben in het onderwerp, anderen doen juist mee om meer kennis op te doen over het onderwerp. Maar de meeste mensen zijn er om hun stem te laten horen, want het gaat om de toekomst van hun woning en wijk. Ze willen ook invloed uitoefenen op de keuzes die we moeten maken. Dat we van het aardgas af moeten, daar is iedereen het wel over eens. Men wil graag zelf de richting en keuze bepalen nu daar nog ruimte voor is.

Valt jou nog iets speciaals op in de werkgroep?

Ik ben aangenaam verrast over hoe de werkgroep ondanks de hoeveelheid informatie die ze krijgen kritische vragen blijft stellen. Daarbij kijken de deelnemers niet alleen vanuit eigenbelang naar de vraagstukken, maar wordt ook het belang van de rest van Rijndijk

meegewogen. Zo heb ik een aantal keren gehoord dat het belangrijk is dat de oplossing ook voor mensen met een kleiner budget mogelijk moet zijn.

Hoe verder in 2021?

Het doel was om eind 2020 te kunnen bepalen welk alternatief warmtesysteem het meest geschikt is voor Rijndijk. Alleen koos de werkgroep voor een aanvullend onderzoek die nog

meer duidelijk maakt. Dit om een goed overwogen keuze te kunnen maken. In combinatie met Covid-19 heeft dit gezorgd voor wat vertraging in het proces. Dat is helemaal niet erg, want het is een belangrijke keuze die gemaakt moet worden met veel impact op de wijk en inwoners. Het doel voor 2021 is om de keuze voor een alternatieve warmtetechniek te maken.

We zijn benieuwd naar jouw mening

Op de website leest je meer over wat er in de werkgroep besproken is. Je kunt reageren, maar ook aandachtspunten noemen en tips geven. Heb je algemene opmerkingen of vragen over Van Gas Los? Die horen we ook graag. Ga naar www.zoeterwoudegaatgoed.nl/vangaslos en geef je mening.

Goed.

Lagere energierekening
meer wooncomfort!

Nu met
teGOEDbon
€ 70,-
retour

Koop energiebesparende
producten voor duurzaam wonen

zoeterwoudegaatgoed.nl

→ 10 tips om te besparen

- 1 **tot 240 euro** Verwarm alleen ruimtes waar je bent en sluit (tussen) deuren in huis.
- 2 **tot 200 euro** Zet de verwarming op 17°C als je niet thuis bent en als je slaapt op 15°C.
- 3 **130 euro** Als je 10 gloei- en halogeenlampen vervangt door ledlampen.
- 4 **tot 75 euro** Met radiatorventilatoren verwarmt je huis veel efficiënter en bespaar je veel gas.
- 5 **70 euro** Als je 2,5 wassen per week (buiten) ophangt om te drogen in plaats van een (condens) wasdroger te gebruiken.
- 6 **66 euro** Twee derde van je sluijverbruik voorkom je door apparaten niet in stand-by stand te laten staan en stekkers van apparaten die je niet gebruikt uit het stopcontact te halen.
- 7 **60 euro** Douche 5 in plaats van 9 minuten.
- 8 **50 euro** Plaats tochtstrips bij ramen en deuren. Hiermee bespaar je tot wel 80 m³ gas per jaar!
- 9 **45 euro** Gebruik een waterbesparende douchekop.
- 10 **10 tot 130 euro** Plaats isolerende folie achter je radiatoren. Per vierkante meter folie bespaar je 8 euro per jaar.

Colofon

Uitgave: gemeente Zoeterwoude
Nr. 3, januari 2021

Project Rijndijk Van Gas Los

Meer informatie: www.zoeterwoudegaatgoed.nl/vangaslos

Contact:

Projectleider Baktash Ibrahim
T: 071-580 6300
E: b.ibrahimi@zoeterwoude.nl

 gemeente
Zoeterwoude